

ANY VII

LA TOMAZA

SETMANARI CATALÀ

10 centims lo número

Encar que l'afició es poca
 per 'quell estrany regustó,
 jo no trovo peix milló
 com es lo musclo de roca
 d' aquets que 'ls presento jo.

CRÓNICA DE LA SETMANA

Lo Sr. Moret ha sigut objecte de moltes atencions per part dels homes públics de la vehina republicana.

Aixó no deixa de ser una satisfacció pels espanyols de debó. Perque d' espanyols també n' hi han de per riurer.

Igual que ministres... Oy, Sr. Moret?

Hi ha qui diu que la qüestió del *Modus vivendi* no ha sigut mes que un pretext per anar á donar una passejada per París. ¡Volen callar!

No tenen mes que ficarse en la vida que 'l insigne home públic ha portat durant sa estancia en la capital de Fransa, pera convencers que lo tan cacarejat viatge no ha tingut altre fi que 'l d' estudiar á fondo lo *modus vivendi*.

Banquets, dinars, esmorzars, asistencia á la Comedia Francesa, al teatro de la Opera, etc., etc. Si d' aixó no 'n diuen *modus vivendi*, no sé quin ha de ser lo modo de viurer.

Tal vegada hi haurá qui diga que aixó no demostra que lo Sr. Moret hagi estudiat lo *modus vivendi* á que 's referia éll al emprendre lo viatge, ni cap altra classe de modos.

Pero dintre 'l seno de l' amistat dech dirlos, que crech es molt mes preferible per Espanya que 'l senyor Moret no s' emboliqui en qüestions de tractats ja que fins ara ho ha vingut fent molt malament.

Y lo millor de tot fora que 's quedés allá.

Ja li escriuriam de tant en tant.

*
* *

Sembla que al cap de vall lo ministre de Foment ha prés en sério la qüestió de las obras de text, impostas pels catedráticos als alumnos.

Las tals obras acostuman á ser á mes de dolentas, caras.

Son molt curiosos los diversos procediments que emplean alguns catedráticos pera obligar als deixebles á comprar las sevas obras.

Sé d' un catedrático d' un institut, que tots nosaltres coneixém, que 'ls obliga á comprar varias obras que ven éll á casa seva. En una d' ellas hi ha un taló que s' ha de presentar per poguer adquirir las otras. Ab aixó y cambiá las cubiertas tot sovint fa que uns mateixos llibres no puguin servir ni per dos germans tan sols.

Hi han catedráticos que obli an á pagar per endavant tot lo preu de un' obra que may s' acaba de publicar.

La imposició de casi tots los catedráticos á fer contestar als alumnos segons un' obra determinada, los conduheix á la esclavitut intelectual, la mes funesta

de totas y la que mes se deixa sentir en lo moviment científich de nostre pays.

Y no es aqueix sol, tot y ser tan important, l' únich inconvenient de las obras de text. Sino que moltes vegadas obligan al alumno á estudiar cosas inútils, atrasadas, que quedan relegadas á l' historia, puig no tots los catedráticos están al tanto del moviment científich y no es raro sentir en l' any 1894 explicacions de certas asignaturas iguals á las sentidas en l' any 70, sent aixís que las ciencias á que 'm refereixo han cambiat notablement desde aqueixa fetxa, als nostres dias.

¿Y qué ha de fer l' alumno en aquest cas? Donchs no té mes remey que un cop ha aprobat l' asignatura comprar un' obra moderna y posarsela á estudiar de cap y de nou, essent en la inmensa majoría de las vegadas sumament difícil poguer lograr arrencar completament de son cervell las ideas erróneas que en éll ha inculcat un catedrático qu' explica l' asignatura á la altura en que 's trobava en lo temps de Maria Castanya.

ESTUDIANT.

HUMORADAS

EN pochos mots á una dona se resuma: tot es segons com l' home la acostuma.

Ab serietat altiva y ab despreci me rebutja ab desdeny ton orgull neci una carta, pintantle ma passió; y boija, ab esclafits y fins riallera mostrá's sense enfadarse menys sisquera quan atrevit vaig ferli un fort petó.

De la febre en lo desvari d' un pou he caygut al fons era 'l pou del egoisme /y quin pou mes asqueró!

Rodant, per las galerias he vist aquets sers traydors qu' ab la seva mala llengua destrossan honras y noms.

Calculeu de ma sorpresa al veurehi, baixant furiós, pares, germans... fins á aquella á qui estimo ab tant de cor...

Calculeu si haurá estat forta y ferma ma connció,, que m' ha calmat lo desvari molt abans d' arribá al fons!...

ANTONET DEL CORRAL

UN BON ARTISTA

En una comedia feta per aficionats, un dels actors, en una escena en que hi havia un mort en terra, tenia de dir á l' altre que trist lo contemplava.

—Senyor, mort es, tart ja hem arribat!

Pero com no era gayre entés en ortografia sucsehi que al ficarse á las taulas, en lloch de parlar ab lo viu, prengué una má del que 's fingia mort y aixís mateix li parlá:

—Senyor mort, es tart, ja hem arribat.

LA FADRINETA DE "LA GRANJA"

Al meu bon amic FERNANDO ZANÓN

BE prou la coneixen á la de «La Granja»
per tot l' Ampurdá;
morena mes maca, gentil y encisera
no cal pas buscá.
Sos fins cabells negres que rissats ondejan
demunt lo seu front
fan march á sa cara qu' envejan 'ls ángels
cercantla á l' entorn.
Tot un rest de perlas n' ensenya sa boca
quan ella somriu;
son moltes las voltas que l' au s' equivoca
creyentla 'l seu niu.
¡Quins ulls, mare meva, si veyen com parlan
segons ella vol;
daría la vida perque sa mirada
ne fos per mí sol.
Son molts que la enrotllan y en pau no la deixan
siquiera un instant,
mes ella sa gloria la cifra en fidela
serne á son aymant;
Puig té qui l' estima, qui viu sols per ella,
qui d' ella es tot seu,
per xó, la nineta, sols parla y s' alegra
quan d' éll li parleu.
Sent tan aixerida ¡pobreta! afligida
per tot se la veu,
y es que no té mida l' amor que atresora
un cor com 'l seu.
Sa trista mirada, clarament indica
li passa quelcom.
¿Per qué estás tan trista ¡pobre fadrineta!
si t' ayma tothom?
Perque fos felisa la vida 'n daría
son fiel aymador;
mes Judas s' hi oposa; sabeu no hi ha historia
que hi falti un traydor.

=====
Y de pena
¡pobre nena!
va morint
continuament,
que la mata
l' anyoransa

que li matan
l' amor seu.
—Mare meva,
bona mare,
¿qué t' ha fet
mon aymadó?
Jo l' estimo,
mare meva,
jo li porto
gran passió.
—Ay, filleta,
filla meva,
per tú vull
un jove rich.
—¡Pero, mare,
si l' estimo!
—Vaya uns gustos;
¡quin fatich!
Ell es noble
no t' ho nego,
sé qu' es bó,
que té talent;
mes per tú,
filleta meva,
te tinch altre
pretendent.
—¡Pero, mare,
si jo 'm moro,
si jo ab éll
fora felís!
—Tonterías,
filla meva,
no insisteixis
mes aixís.

—
Y de pena
pobre nena,
va morint
continuament,
que la mata
l' anyoransa
que li matan
l' amor seu.

La Escala.

JOAN JORDI.

ESCLATS DEL COR

Aixís com la pobre abella
xucla 'l néctar de las flors
jo, també, xuclar voldria
de tos llabis la dolzor.

—
Pel reixat del cementir
poguí veure ab greu recansa
com las flors de trista tomba
väs regá ab las tevas llágrimas.

Sempre mes he benehit
lo primer jorn que 't vaig veurer;
puig bé puch dir, que aquell dia
en mon cor, l' amor va neixer.

—
Si may celos he tingut,
no haurán sigut de tú, prenda;
solsament ne tinch del ayre
que al passar tos llabis besa.

Ja no s' ha d' explorá 'l mar
per trovar coral y perlas
perque tenen mes valor
las que hi tens en ta boqueta

—
Si algun cop, vull mirá 'l Sol
prompte sa claror m' enlluerna;
y al volguer mirar tos ulls,
mes qu' enlluernarme, 'm cegan

BERNABÉ LLORENS.

ELLSI

—Vés, Mateu, jo que 'm fan diu, per veure si l'encaparra.

—No, Anton, que t'inch molta barra, casi bé tar ta com... tu.

ACTUALITATS

P. Llorens

Li un li iá, l' altre li té, l' altre li mira si va bé

La Sol

I

UN major contribuyent, en época de eleccions, no té tanta influencia sobre aquell que vol surtir diputat, com la que 'l sol ha tingut y tindrà sempre sobre la terra, ahont nosaltres estém.

Lo sol dona vida als camps y á las personas, vivificantlos ab un calor necessari; per éll van las patatas á tres céntims en lloch de costar á cinch y van á dojo en las plassas, lo pulit broquil y la encerada col; éll asseca la enfilada de figas, ab que sa finestra guarneix lo masober y posa á punt de ferne márfegas la verda palla de la panotxa; éll fa tancar cada jorn ab sa sortida, las tersas fullas del *don Juan de noche* y fa aixecarse ab valentia la blanca *vara de Jasé*; per éll es que ab las llavors de carbassa y de meló se poden fer refrescants orxatas; per éll existeix lo barret de palla; per éll planta 'l botiguer lo *toldo* de sa botiga y baixa la cusidora lo transparent de son balcó; y per éll, finalment, lo actiu pagés pot regar ab sa suor la terra, porque si no hi fós lo sol, lo pagés no suaria.

Jo no sé si á vostés los sucseheix; pero jo me esgarriro de pensar en lo día que 'l sol se quedés encallat, una volta fós ja á la postal... ¡Deu nos enguartl...

Perque sense éll... tindriam de gastar llum per tot día; los serenos no podriam á cap hora anarsen al llit; equivocariam las horas y 'ns posariam á dinar á las dos de la matinada, en comptes de las de la tarde; los fabricants de sombrillas tindriam de plegar; y quan anessim als toros, no sabriam distingir lo *tendido de sol* del *tendido de sombra*. ¡Ahl... y bona nit fotografos!

II

Lo sol se trova colocat en lo bell mitg del espay, com está la xinxeta colocada en lo mitg del got.

Éll compareix cada día á l' hora del primer tren; éll se pont quan arriba l' últim.

Y ab sa claror nos fa llum... ¿Qui pot mirarsel fit á fit, sense veurer llumanetas? Ab qué s' pot comparar sa llum esplendent, vivísima y maravillosa?... Ab resl., ja ho poden torná á dir. A son costat, la cara hauria de caurer de vergonya al *petróleo* refinat, al gas de Monsieur Lebon, á las candelas de seu y als mistos de la Arrendataria.

No tinguin por que may los falti. Sa llum may fa mala cara; per éll no s' necessitan moquetas, ni es precis posarli pámpols, ni tubos de vidre, porque fassi mes claror. May se espatlla la canonada, ni se hi ha de afegir oli, ni se 'l te de netejar... Y tot aixó de *morium*... tot de franch!

Admirem nos mes!... Sa llum es propia. Aqueixos raigs qu' éll nos llenca, sa claror que sempre li bessu, si perteneix en propietat, no deu rés á ningú y pot

disposar sens donarne comptes... No fa com molts que n' hi ha, gastan... gastan, y...

In illo tempore, hi hagué disputas sobre si lo sol era tan vell com lo mon, ó si l' havian fet després del Diluvi. Aixó era disputar en va, y ganas de perdre temps.

Si lo sol no fos tan antich com lo mon, lo sol encara no existiria. Porque los homes no haurian pogut suportar lo gasto de ferse lo sol per son compte, ni haurian pogut enfilarse, hasta colocarlo allá ahont es. Y després si lo sol está en lo espay, ahont haurian los homes clavat lo clau pera penjarlo?

Tot aixó son rahóns convincents y que tancan de cop, com la porta del pis de casa.

N' hi ha d' altres que diuen que lo sol no faria tanta claró, si no fos un reverbero de llautó que té al derrera, y que no s' veu... Ba! ba! deixemlos dir y nons 'ls escoltém!... Sempre hi té d' haver ximplats.

III

Lo estudi del sol té la ventatja de que ningú s' hi podrá may cremar las selias. No obstant té lo inconvenient de que s' ha de fer per las torratxas y campanars, á riscos de caurer y romprers' alguna cosa.

A n' aquest estudi se dehuen grans descubriments y adelantos que la ciencia ha recullit afamada, com si en vuyt días no hagués menjat calent.

Los progresos astronómichs que se han alcansat; los problemas que se han resolt sense menester pissarra; la rendeta que se ha guanyat lo Saragossá tot escribint *pronostichs*; los eclipses que se han encertat; las ulleras de llarga vista que en Corrons ha venut; los *lentes* fumats qu' están un xich de moda; y la patuleya de sabis que al redera de sos experiments, han anat á parar á Sant Boy; tot son resultats mes clars que l' aygua filtrada, del estudi detingut y saludable que lo sol ofereix á los que s' hi dedican, sense mandra, sense por y ab verdader carinyo, com si fos una promesa ó com si fos lo billet qu' ha de treurer la grossa de Nadal.

JOSEPH SERRA.

¿QUE NO T' ESCOLTO?

SONET

¿Que no t' escolto? 'm dius sempre, m' aymia, y al dirme aixó no pots imaginarte, la pena que á mi 'm causa 'l demanarte que treguis del teu cap esta mania.

Jo sempre t' he escoltat, y ni un sol día, ni un sol, t' he fet 'l sort, puig que escoltarte m' agrada tant y tant que puch jurarte, que com jo ningú mes t' escoltaria.

Si ingrát, aixís no ho fes, y la xaveta mes per ferte perdre, encar nineta, podrías dí ab rahó que no 't vull oure; ¿mes jo per tú tení aquest cor de roure? ¡oh! may, porque t' escolto, si, Elvireta, pró sempre com aquell qui sentís ploure.

JOSEPH BOVER CASELLAS.

Memorias de un botó

LEMA.—PER MOSTRA....

(PREMI EN LO CERTÁMEN HUMORÍSTICH DE LA SOCIETAT *La Séba*)

DINTRE un calaix fet exprés, d' aquells *de sastre*, hi havían uns quants botóns que movian un escándol d' alló mes.

Regirant tot lo calaix, s' armá fressa de botóns...

Un botó de pantalóns volía armá un daltabaix.

Sort d' un botó que la *brilla*, sino entravan al atach un botonot dels de sach de senyora, y un d' armilla.

Perduda ja la *xaveta*, se deyan la mar de fástichs un botó d' aguantá elástichs y un botó de la bragueta.

Se barallavan allí dos de camisa; ¡infelissos! un botó d' aquells postissos y un dels que s' han de cusí.

La gresca (qu' encare dura si no s' ha acabat) datava de la importancia que 's dava tota la *botonadura*.

Fins que un botó, botó d' os, dels de calсотets, usat, pró qu' era molt respectat perqu' era un botó molt grós.

enfadat enjegá al *diastre* pretensions y vanaglorias, y va contar sas *Memorias* dintre aquell calaix de sastre.

Companys: (comensá) Escolteu

la meva historia—si os plau— desd' antes de trovar trau, y no os ne penedireu.

Amarrats tots de renglera y á dos de fondo ¡ay senyó! vivían en un cartró sis botóns: jo també hi era.

Passávam los anys, tranquils... Com que tots prou os teníam, dins d' un armari dormíam á casa un *betas y fils*.

Un día, una parroquiana qu' es del amo molt amiga, entra á la nostra botiga y botóns com jo demana.

L' amo va ensenyarli al punt lo cartró ab la mostra nostra; y agradantli molt la mostra, dels sis va quedarse 'n un.

Era un servidor: la *sòcia* m' enredá ¡pobre de mil entre agullas de *custí* y un rodet de fil d' Escocia.

Esperant una ocasió de poguer prestar auxili, tenía per domicili lo cul d' un peu de mitjó.

Ja casi me 'n veyá un *bull* allí dins, movent gran *bulla*, quan ella enfilá l' agulla y va passarme per ull.

Passats uns dolents ratets prés d' una agulla molt *pinxa*, van encastarme á la trinxa... (¡la trinxa d' uns calсотets!)

¡Que vareig patir, *ma-noy*, quan qui 'ls duya se 'ls cordava! Era un senyor que portava un ventre com un bocoy.

Una nit, per ma sort *perra*, no poguentse descordar, estirantme 'm va arrencar, cayent rodolant á terra.

En un recó de l' arcoba vaig passar tota la nit abandonat, descusit, sense trau y sense roba.

Ensopit, prés d' un esglay, l' endemá varen cullirme y als calсотets van cusirme altre cop mes fort que may.

Are va fe' un any, pe 'l Juny, que, cordat, de tant tibat, vareig saltar disparat de la trinxa, un metro lluny.

Y fa un mes, contant molt baix, qu' era víctima d' un rapte un jorn que feyan dissapte que 'm van tirá aquí: ¡al calaix!

May he tingut pretensions, perque 'l tenirne es molt tonto, per 'xó dich, sempre que conto ma historia:—¡que tants botóns!

Companys: feu resolució de, cusits, no viure ab ansia. No 'os donguéu may importancia, per mostra, hasta un botó.

PEPET DEL CARRIL.

ÍNTIMA

No ho contis á ningú ¡Videta meval que amor m' hakis jurat: no ho contis á ningú, que si ho sabían, mos atrevits rivals; sols per l' afany ignoble de robarme lo cor que m' vares dar, per tot allá ahont anés, me seguirian y aixó no m' fora grat.

Segueix los meus consells ¡Videta meval segueixlos tal com cal y deixa que la enveja ab fer cinisme s' espayi murmurant ¿no 't consta que só teu? Donchs calla y riuten de lo que t' han contat.

Lo cor que com lo meu, s' entrega á cegas jamay podrá ser fals y menos alentantlo 'l foch volcánich de ton amor genial.

¡Qu' es bell á qui 'ns estima correspondrer! ¡¡Qu' es bell esse estimat!!

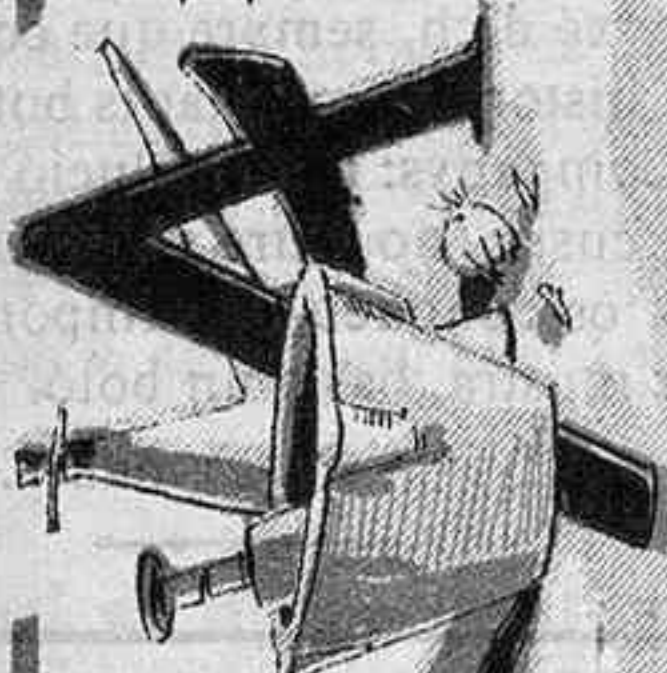
J. ROIG CORDOMÍ.

FILOSOFÍA

Si alguna volta vols pensá una cosa pensa bé lo que't diu aquell refrá; creune tan sols lo mal puig que l' adagi beh clar diu «pensa mal y no errarás» y si com pot ben ser, be surt la cosa pensa... m' he equivocat.

MERO COL.

LI-OLI D' ACTUALITAT

—/Quants papers s'han de fer per conservar la vara.

—¡Allá voy!

—¡Are passa per la plassa Nova!

—¡Corréu, corréu! lo Nuncill!

—¡Encare no 'l conechi!

—¡Viva 'l Nuncill!

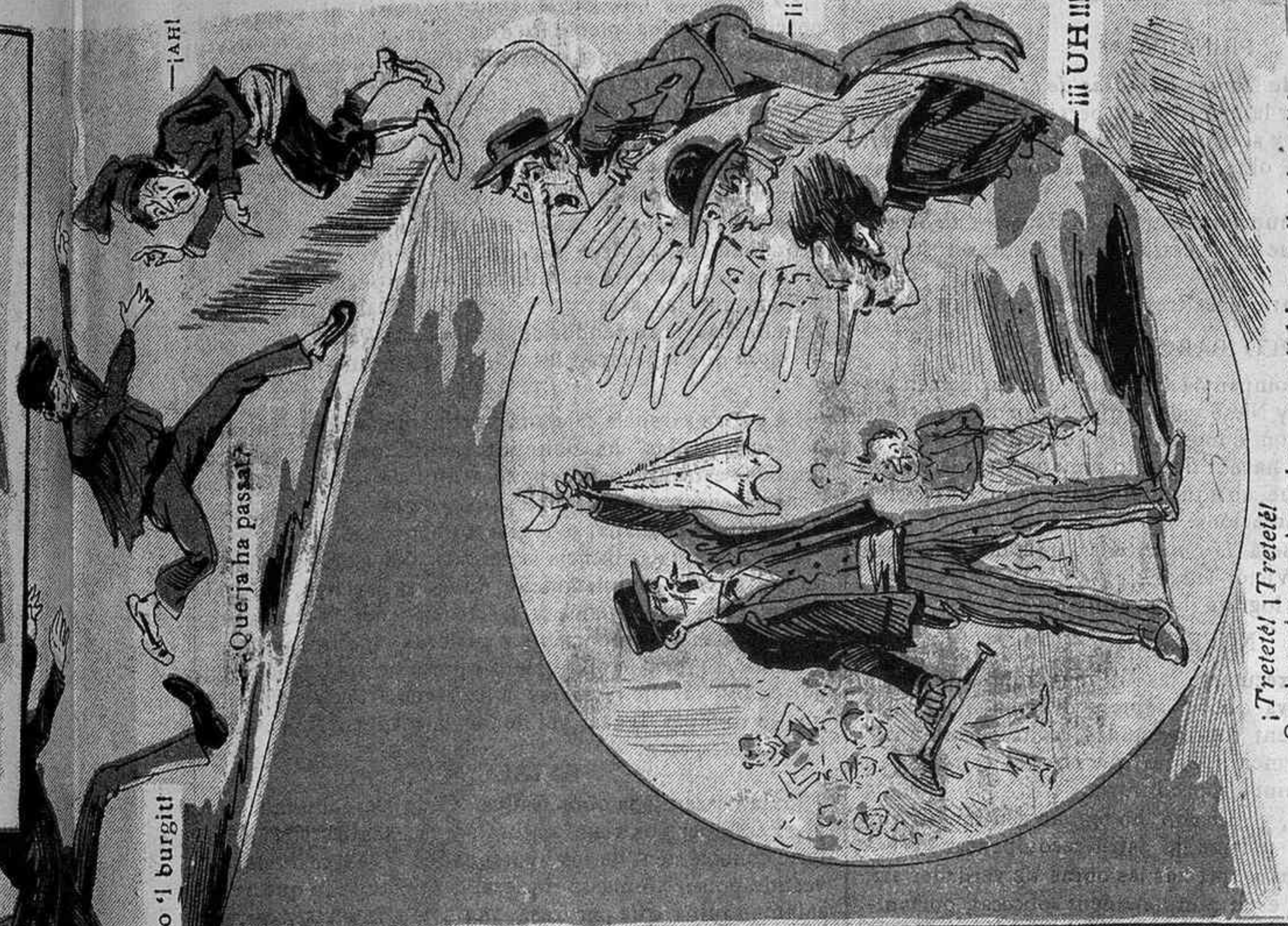
—¡Corréu!

—Que no se 'ns escapi!

—¡Ja sento 'l burgitt!

—Dicen que el señor Crostoni no niega res & ningú... yo estoy por pedirle un vestit nou.
—¡Me caso ab rondal Jo l' hi portare la décima del any passat!

—¡AH!

—Que ja ha passat!

—¡OH!

—¡UH!!!

¡Tretetè! ¡Tretetè!
Qualsevol y qualsevulga—que l' hi agradi 'l bacallá, pot passar per la botiga—Ases, 4, duplicat, y en trobará gran remesa—que d'Escocia n'ha arribat.
¡Tretetè! ¡Tretetèèè!

Teatros

PRINCIPAL

Lo nova comedia de Dumas *Las ideas de la Señora d' Aubray* se recomana per la maestría de personatjes tant peculiar al gran Dumas, y si bé no ha lograt un éxitás, es degut á que está exenta la obra, de gran trabasson y efectes dramátichs.

Pera ahir estava anunciat l' estreno en Espanya de *Sergio Panine* de Ohnet, que en l' extranger ha lograt ser sumament celebrada.

Celebrarém que entre nosaltres també resulti aixís.

CIRCO BARCELONÉS

Ab una escullida companyia dramática que dirigeixen los actors Srs. Martinez y Nieto y de la que 'n forman part las Sras. Cuello y Obregon donará comens diumenge pròxim la temporada d' hivern, havent fixat lo preu de l' entrada general á fi de que ab aquest alicient, se logria veurer animadas las representacions.

La obra de debut será *Los miserables*, treta de la famosa novela del immortal Victor Hugo.

No duptém que se logrará bon resultat.

NOVETATS

Lo sol anunci de executarse las últimas representacions de *L' Arlesiana* motivá que dissapte y diumenge passat se vejessin completament concorregudas, com encara no s' havia lograt anteriorment; per lo que no será estrany que la empresa 's determini á reproduhirla.

Hem de confessar, y al ferho ho fem ab sentiment, que nostre públich, que té fama de saber recompensar los esforços de las empresas y apreciar las obras de verdader art, en aquesta ocasió ha estat completament obcecat, portant-se poch menos que lo públich mes ignorant, ja que *L' Arlesiana* tant per la presentació escénica com també per lo bon desempenyo donat, mereixia que las 18 representacions donadas, haguessin sigut altres plens.

Dilluns s' estrená *Cada casa es un mon*, obra arreglada á nostra escena pel conegut escriptor Sr. Ayné Rabell, y si be en lo cartell sols se diu escrita, tant per los personatges com per las situacions, s' hi observa una forta olor traspirenaica.

Aixó no vol dir que ho critiquém, puig nosaltres preferim un bon arreglo de obra estrangera que qualsevol original de obra dolenta; per lo tant, quan se tracta de un *vaudeville* com resulta ser *Cada casa es un mon* y l' autor arreglador n' ha sapigut treurer partit, li concedim nostre coral aplauso y de pas lo felicitém per son acert, puig que de veras logra fer tenir constantment la rialla als llabis ab la série interminable de peripecias y xistes que continuament se presentan en escena:

Al final de tots los actes hi hagueren aplausos á desdir, sent cridat ab viva insistencia lo Sr. Ayné en los actes según y quart.

La execució que hi donaren los actors, encar que lo género cómic no es lo fort de la casa, sigué sumament acertada, distingintsi molt particularment las Sras. Ferrer y Palá y los Srs. Daroqui, Virgili, Pigrau y Guitart.

Durará molt *Cada casa es un mon* en los cartells?

Ecco il problema. Nosaltres sols podém assegurar que á haverse estrenat en altre teatro, hauria sigut l' éxit de la temporada, pero en Novetats aquest any lo públich se 'n retreu, perque sí.

Cosas de teatro!

La nova pessa *Un cop d' ull* del actor Sr. Llibre, estrenada dimars, obtingué també bon éxit, sent al final cridat son autor.

Per lo dit, se pot compendre que fins are la Empresa va vent en popa ab las obras, ab lo que demostra que posseheix un bon *cop d' ull*, per lo que la felicitém y sentim vivament que nostra felicitació no 's pugui estendrer ab los resultats de la taquilla.

ROMEA

Lo ferrer de tall per la tarde y *Tenorios* al vespre proporcionaren dos plens lo diumenge en aquest favorescut colisseo que daba gust mirarho. Per la tarde entradas y passillos estavan á reventar.

De *La cansó d' en Tururut* estrenada la setmana passada, sols dirém que ja está retirada dels cartells; si l' Empresa segueix aquest sistema y no vol fer menjar per forza, te assegurat lo favor del públich. Lo que no vagi bé, al cove.

La marca de foch s' anomena l' obra que deu estrenarse pròximament mentres 's prepara *Lo nuvi* del Sr. Feliu y Codina de qual obra se 'n tenen bonas noticias.

Endevant las atxas y á veurer si lo *Teatro Catalá* reprén aquells días d' esplendor del temps de la *Paca Soler* y *Villa-hermosa* que tant feyan las delicias del nostre públich.

TIVOLI

La antiga sarsuela catalana *La Guardiola* representada de nou aquets días, ha obtingut satisfactori éxit, aixís com també la estravagancia xaponesa titulada *Ki-ki-ri ki*, lo que dona á pensar y compendrer, que si de nou se donés alberch á la sarsuela catalana, se lograrian bons resultats.

Pera dissapte s'anuncia la reaparició del célebre Onofroff ab un treball completament nou en Espanya, exent per complert de hipnotisme y fascinació y demás recursos que empleava en sos importants y curiosos experiments.

Si al descubrir lo secret, la Empresa no 'ns hagués de tildar de *tresetas* ni *xerrayres* ja ho reventaríam, pero sabém que lo trempat Ignaci vol donar la sorpresa H y... content l' amo, etc., etc...

CATALUNYA

La tan cacarejada obra festiva *Zaragüeta* obtingué complert éxit; per sos xistes naturals y escenas descritas ab perfecte coneixement de los personatjes y sas costums, sent vestida potser ab massa riquesa, ja que duptém que hi hagi salamanquins que per casa vagin tan mudats y carregats de brodats.

La execució sense ser superior, es bastant discreta y al nostre veurer molt superior de lo que ha dit la premsa diaria, de modo que cap d' ells descompón lo quadro.

Al Sr. Fernández, actor que li reconeixém grans facultats, per lo molt que l' apreciem desitjaríam eliminés de sa mica tantas pallasadas com executa, puig hi ha obras en que mes que actor, es una caricatura movable.

Pera presentar *Zaragüeta* ab tota propietat, s' ha estrenat una bonica decoració del Sr. Urgellés, que ab justicia fou elogiada.

GRAN-VIA (abans CALVO-VICO)

Creyém que á n'en Frégoli li hem tributat ja tots los elogis que á l' actor se poden donar, pero tots ells son poch per lo que realment se mereix al executar, *Dorotea*, ópera en un acte en que éll sol executa (com de costúm) tots los personatjes, ja cantant sentidas romansas, inspirats duos, notables tercetos y si no hi ha concertants, de bon segur que es, perque lo mestre compositor no hi devia pensar.

Es un treball que per lo curios y cansat que ha de ser per éll, se fa altament recomenable.

Pera la setmana pròxima s' anuncia lo debut de la companyia d' opereta italiana, executant obras en que hi pendrá part principal l' eminent Frégoli.

La obra de debut será *Café concierto* que se 'ns en ha fet grandíssims elogis.

ALCAZAR ESPANYOL

Sumament favorescudas se veuen totas las funcions que 's donan en aquest local, tant per la modicitat de sos preus com per lo numerós y escullit personal de la companyia, aixís com també per l' afany de la Direcció en presentar novetats.

Actualment son l' atracció, la simpática tiple de picarescas cansóns, María Sánchez (*Aragón*), la equilibrista mademoiselle Lucie, per sos arriesgats travalls, y Mr. Novellus ab sos quadros disolvents, que 'n presenta una colecció sumament notable y totas las nits variada.

UN CÓMIC RETIRAT

ESPECTACLES

--Crech qu' ab avuy l' hauré vista trenta tres vegadas.

--No hi ha butacas? y donchs qu' hem de seure a terra?

--Noy, jo 'm pensava que ho feyan avuy y diu «el siglo que viene»... entornemsen.

--Ab lo que veig, feyan pantomimas... jo 'm creya que hi havia funció.

R019

¿PER QUÉ?...
 —————

DIGAM ¿per qué, nena hermosa,
 van eixint de tas pupilas,
 las llágrimas que tranquilas
 creman tas galtas de rosa?

¿Quin pesar tanca ton cor;
 quin es aquest sufriment
 que, donante tan torment,
 fá assomá á tos ulls lo plor?

¿Pot ser, prenda idolatrada,
 una calumnia infernal
 ab sa baba criminal,
 ha ofés ta honra immaculada?

¿Pot ser duptas del amor
 que mil voltas t' he jurat?
 ¿Pot ser creus que t' he olvidat,
 que no lat per tú mon cor?

¿Pot ser nostre amor ta mare
 ha descubert per desgracia?

¿Pot ser ha tingut l' audacia
 de sa má posá en ta cara?

¿Pot ser...?

—Ja 't vas fent pesat;
 lo que 'm fá plorá en resum....
 ¿es del teu cigarro 'l fum
 que en l' ull se m' ha ficat!

JOAN BRUGUER CANER.

HISTORICH

—————

UN pobret que demanava
 per la Rambla caritat
 un gosset ab éll portava
 ab cordill pel coll lligat.

—Tinguin llástima;—cridava
 aquell pobre del gosset—
 Una caritat, senyors,
 per aquest pobre ceguet.

La gent mes caritativa
 s' aturava al seu devant,
 donantli cinch ó deu céntims,
 ó dos, segons com y quant.

Al cap de tres ó quatre horas
 un cop estava cansat,

's posava 'l gos als brassos
 y se 'n 'nava molt trempat.

Un senyó que se 'l mirava
 quan lo va veure fingí,
 no volguent passar per quinto
 deturantlo li va di:

—Diguéu, mestre: ¿Vos sou cego?

—No senyó; gracias á Deu...

—Donchs com es, grandíssim pillo,
 que pe 'l cego vos capteu?

—Per éll capto...

—¿Per quin cego?

—Pel que veu aquí present.

¿Veu aquest gosset tan maco?

Es cego de neixement!

LL. SALVADOR.

L' hermosa y tan simpática vila
 de Sitges va sufrir lo dissapte pas-
 sat un ciclón que li va causar danys
 de consideració, si bé, gracias á
 Deu, no se 'n han tingut que de-
 plorar de personals.

L' arbreda de la Ribera va dete-
 riorarse molt, y l' Ajuntament va tenir que reunir-se en
 sessió extraordinaria pera remediarse en lo possible las con-
 secuencias del terrible metéoro.

Molt y molt sentim lo percans, majorment quan no fa
 gayre temps li va passar un altre fet per l' istil á aquella
 hermosa perla de la costa catalana.

La corrent de las irregularitats en Hicenda va seguint á
 mida que l' inspecció té lloch á molts punts d' Espanya.

Vagin, vagin indagant que no 'ls faltará *bolero* per re-
 menar.

No en valde va proferirse aquella *cèlebre frase* de lo que
 es Espanya.

¿Malaguanyat O'Donnell! ¿Que bé que 'ns coneixia!

Un periódich fá l' home perque sab que á Sicilia hi ha
 pobles que perteneixen á un sol amo.

Espanya es una nació y total ne té dos: En Cánovas y 'n
 Sagasta.

Sembla que á la fi será 'n Martínez Campos qui anirá á
 Cuba.

Que vagi á fer un esmorsar al Zanjón.

Y que mediti.

Ha sigut nombrat Redactor literari del periódich *El*
Campeón, defensor dels interessos de la barriada marítima
 d' aquesta capital, nostre infatigable company y amich ver-
 dader senyor Barbany.

Agrahim moltíssim dit nombrament per la part que 'ns
 toca.

En Castelar al fer la excursió per Italia també s' ha deixat
 caurer en Nápolis.

Segons los periódichs, diu que está molt *satisfet* dels aga-
 satjos que li han fet los napolitans.

Malo, malo, malol!

Ojo senyor Corrons, á veurer si tindrà algun nou parro-
 quiá.

La setmana passada llegirem que 'l artista del teatro de
 Catalunya (Eldorado) Srta. Lucrecia Arana, celebrá en sa
 casa particular una *petite soirée* en la que fou molt aplau-
 dida al cantar varias pessas musicals.

Al final hi hagué *piscolabis* pels invitats.

Se 'ns ha dit que hasta li digueren maca.

Ho celebrém moltíssim per la novetat.

Y es d' éxit segur.

Entre l'element jove d'aquesta Ciutat s'han preparatius
per a la fundació d'una nova societat catalanista.
Aquell diari deurà demanar un'altra casa de xifrats joves
Que pensin ab los quartos pera los del dit diari.

Copiem del periódich vespertí
que ab la mostra, sabrán quin se vol dí.

¿Los ha agradat lo rodolít Donchs corre parellas ab lo se-
guent suelto:

«La próxima función dramática de las que se propone cele-
brar la sociedad recreativa «Centro Cómico», se verificó esta
tarde en el teatro Lírico ante numerosa y distinguida con-
currencia. Púsose en escena la graciosa comedia entres actos
de Pina y Dominguel, El Forastero, y la titulada La cáscara
amarga, de don José Estremera, en cuya ejecución fué acer-
tada por todos los artistas».

¿Que 'ls ha semblat?

¿Que si hi ha pocas ratllas, los disbarats son molts?
Donchs váyase lo uno por lo otro.

Ja torném á tenir l'anónim en lo próxim estreno del tea-
tro Romea. Ara es un S. F. que deurá treure lo cap si las
donan bonas.

Aveyam á l'últim qui será aquest mestre comodón.
A veurer si s' dirá Pau Pi.

Lo excés d'impost sobre 'ls billars sembla que donará
joch si lo Sr. Collaso no fa una carambola de retrocés ab vil-
lla y palos y á casa.

Ja veyém que los anteriors jugadors varen tirar á tapar
pero com éll ara es 'l que tira y pot, si vol, acomodarse las
bolas, poch li costará deixar las cosas com estavan en bene-
fici de la casa.

Vaja... qu' agafi 'l taco.

La Publicidad posa á las potas dels caballs, com vulgar-
ment s' diu, la obra del senyor Ayné, estrenada ab éxit en
lo teatro de Novedats.

Y lo mes bonich es que en la Redacció de dit periódich
hi ha autors que tenen obras com La familia Carbó y Una
quiebra, que quan se van estrenar en los teatros Romea y
Gran-via respectivament, tingueren qu' enterrar sas em-
presas per lo bunyol dels arreglos.

Vaja... apaga, que ja son al llit.

¡Eureka!

En una hermosa poesía que publica un setmanari catalá,
se diu que dos se feyan petóns mútuament y que un foch
suau los cremava los cors.

Que llástima de poesía!... en los jochs florals se n' hauría
endut segurament la flor natural.

Ey... ab un jurat imparcial.

A l'arribada del Sr. Cretoni nunci de Sa Santitat, va ha-
verhi algunas detencions sense consecuencias.

Uns deyan allí que si los detinguts haguessin cridat viva
la República en lloch de viva el Papa Rey! pot ser encara
foran al estaro.

Pero aixó no passan de ser suposicions.

AVIS IMPORTANT

Com lo próxim número anirá dedicat á la
conmemoració dels difunts, desitjaríam que 'ls
senyors col·laboradors que hi vulguin pendrer
part, nos remetin sos originals quan antes,
puig passat del dilluns no 'ls podrém com-
plaurer.

Telegramas

«Del nostre cable particular»

Paris, 24.—8 matí.—N Moret fora objecte de grans
simpatias si no fos la malaltia del Emperador de Rusia.
No s' ha fet salva per no fer soroll.

Naph-Buff, 24.—9 id.—S' han topat dos esquadras
xinas y com los japonesos y los xinos se semblan tant,
s' han cregut enemichs destrossantse mútuament.
No hi ha detalls.

Madrid, 24.—11 id.—Un toro ull de perdiu ha tret
las tripas á un banderillero enduentselas, enredadas en-
tre 'ls pitos; á las dos horas lo destre ja s' passejava per
la Puerta del Sol.

Roma, 24.—11 id.—S' parla de fer á D. Emili Caste-
lar coronel honorari de la guardia suisa.
No s' ha confirmat la noticia.

Nápoli, 24.—12 id.—Los naturals del pais han quedat
encantats del metall de veu y constitució del gran
tribuno espanyol.

TALONARIS

PERA APUNTACIONS DEL SORTEIG DE NADAL

Magníficament litografiats é impresos á
dugas tintas ab una alegoria de la Fortuna.

Los de 100 fulls á 80 céntims
Id. " 50 " á 50 "
Id. " 25 " á 25 "

VENTAS AL PER MAJOR Y MENOR

LITOGRAFIA BARCELONESA
DE

RAMÓN ESTANY

5, Sant Ramón, 5.—BARCELONA

Als senyors corresponsals de LA TOMASA, llibreters, kioskos y demés punts de venta, se 'ls
fará lo desquiento acostumat.

ACTUALITATS

—¿Que li sembla això de consagrar un bisbe protestant?
 —Qu' es molt consagrat.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

Una vocal es primera,
 preposició la segona,
 un article es la tercera
 y lo Total nom de dona.

ANTONET PRATS.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8—Nom de dona.
- 5 6 3 2 3 3 8—Possessió espanyola.
- 6 5 2 3 2 8—Nom de dona.
- 1 8 7 8 3 En los carrers n'hi han
- 5 6 7 8—Apellido d' una actriu
- 1 2 3—Los sastres ne gastan.
- 1 8—Nota musical.
- 1—Consonant.
- 3 8—Nota musical.
- 5 6 3—Producte d' un insecte
- 3 4 3 8—Nom de dona.
- 3 3 2 5 8—Eyna de manyá.
- 5 8 7 2 3 8—Possessió espanyola.
- 3 3 2 5 4 7 8—Pintor catalá.
- 8 3 6 3 3 8—Poble catalá.
- 5 2 3 8 7—Ciutat d' Italia.
- 5 6 3 4—Fruyta.
- 5 2 3—Cantitat.

- 7 4—Adverbi.
- 3—Consonant.
- 5 2—Nota musical.
- 3 3 2—Planta.
- 5 4 7 8—Animal.
- 5 8 7 6 3—Nom d' home.
- 8 5 8 3 2 8— Id. de dona.
- 1 8 5 2 3 2 8—Molts ne tenen.

JOSEPH PUJADAS TRUCH.

ENDEVINALLA

- ¿Ets bonica? —No, per cert.
- ¿Ahont vius? —Estich alsada.
- ¿Qui 't recull? —La gent deixada.
- ¿Y qui 't cuyda? —Lo miser.
- ¿Es ton ofici...? —Fer llum.
- ¿Sempre fas llum? —Sempre, no.
- ¿Donchs qué fas? —¿Y qué sé jo!
- Vaja, digas.. —Faig farum.

- ¿D' hont ets? —De ca 'n Brutypoch.
- ¿Qui 's fa ab tú? —Los capellans.
- ¿No mes? —També 'ls sagristans.
- ¿Y tú ab qui 't fas? —Ab los porchs.

A PALLEJÁ.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NUMERO 320

Xarada.—Pen—ti—na—do—ra.
 Rombo.—

P
 A l a
 A n a n a
 P l a t i n a
 A n i t a
 A n a
 A

Logogrifo numérich.—Espungola.
 Anagrama.—Beata—Batea.

Lit. Barcelonesa de Ramón Estany
 =5, Sant Ramon, 5 —BARCELONA=